GAZETA KRAKOWSKA

Prenumerata na zwyczaynym papierze złp. 12, na francuzkim złp. 15.

N^ER 43.

Pojedynczy numer na zwyczaynym papierze gr. 10.

CZWARTEK DNIA 19 SIERPNIA 1830 ROKU.

OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na 0° Reaumira.

Dzien	godzina	Barometr na 0° R.	Therm:	Higrometr	Wiatr	Stan Atmosf:	UWAGI.
18.	7	27 2, 330	+15. 4	97	wschodni słaby	pochmurno	o g. 10 3/4 deszcz
	12	,, 2, 409	+12. 9	100	połud: za. średni	,, ,,	Deszcz.
	3	,, 2, 462	+13. 4	100	,, mocny	,, ,,	,,
	9	,, 2, 748	+11. 4	100	,, średni	,, ,,	

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Paryż *d. 8 sierpnia.*— (*) Ludwik Filip xiążę Orleans, obrany jest przez izbę deputowanych na posiedzeniu d. 7 sierpnia, większością 219 głosów przeciwko 33 krolem Francuzów. — Oto są szczegóły obrad rzeczoney izby, poprzedzających ten wypadek.

Izba deputowanych. *Posiedzenie d. 6 sierpnia.* Pan Labbey de Pompieres, jako naystarszy wiekiem, zagaił posiedzenie; i po krótkich przymówieniach się członków izby, ogłosił wyrok wielkorządzcy krolestwa, mocą którego z liczby pięciu kandydatów, Pan Kazimierz Perrier mianowany jest prezesem izby deputowanych. — Gdy atoli P. Kazimierz Perrier dla słabości zdrowia, nieznaydował się pod ten czas, przeto viceprezes P. Lafitte, zastąpił jego mieysce. — Ten rozpoczął urzędowanie swoje, od następującego wniosku: "*Oskarżam byłych ministrow, autorów raportu do krola i sprawców rozporządzeń z dnia 25 lipca, o zdradę kraju.*" — Głośne okrzyki upodobania powstały na te słowa. Napróżno deputowany Salvetre chciał się rozwodzić nad tym wnioskiem; ze wszech stron zaczęto wołać, że tego wcale niepotrzeba; poczém zażądano odesłania wniosku, do właściwego biora. — Następnie viceprezes przeczytał izbie list P. Kaz: Perrier, w którym donosi mu, że z powodu chorowitego stanu zdrowia, nieczuje się bydź w stanie, przyjęcia urzędu prezesa izby deputowanych(**).— P. Corcelles żądał potém uchwalenia, i podpisania przez wszystkich członków izby, odezwy do xięcia Orleans: ażeby na łonie izby, żaden otwarty ani skry-

* *Szczegoły wszystkich poprzednich wypadków, począwszy od pierwiastkowych zaburzeń i rozruchow we Francyi, o ile nie są jeszcze wiadome, z porządku będą umieszczone. Tu, zaczynamy od nayważnieyszych. P. R.*

** *Pięciu kandydatami, na posiedzeniu d. 5 następujący deputowani, porządkiem większości nieodzowney obrani byli: PP Kaz: Perrier, Jakob Lafitte, Benijamin Deleszert, Dupin starszy, i Royer Collard. P. R.*

ty nieznaydował się nieprzyjaciel. Żądanie to, na wniosek P. Berrver odesłano do biór właściwych. — Tu dopiero P. Berard deputowany od departamentu Sekwany i Oazy (*Oise*) zabrał głos pełen zapalczywych uniesień przeciwko zeszłemu rządowi, w którym wystawiając grożące Francyi niebezpieczeństwo, jakieby z powolnego działania wyniknąć mogło, i utrzymując: że naprożnoby Karol X. przekazywać chciał komu władzę, z którey sam się już wyzuł; rzekł daley: "W obecnych okolicznościach, należy nayprzód wziąść na uwagę naglące kraju położenie, i temu jak nayśpieszniey zaradzić; — zaradzenie to opiera się szczególniey na jednomyślnych życzeniach Francyi, aby jey instutycye uzupełnione zostały; — następujące przeto postanowienia mam honor wam przełożyć:

"Izba deputowanych, powodowana dobrem Francyi, zważywszy naglącą potrzebę, tak z wypadków dni 26, 27, 28 i 29 lipca, jak równie z ogólnego jey położenia wynikłą; ogłasza tron za wakujący, i konieczność obsadzenia takowego za nieodwłoczną. — Następnie oświadcza izba deputowanych, że w myśl życzeń i potrzeb ludu francuzkiego, następujące zmiany lub wykreślenia niektórych artykułów konstytucyi poczynione bydź muszą: (*) —

Art. 6. Religia rzymsko katolicka, jest religią panującą. — *Artykuł ten ma bydź usunięty.* —

Art: 14. Król jest naywyższą głową państwa; on rozkazuje lądowey i morskiey sile, wypowiada woynę, zawiera traktaty pokoju i przymierza, mianuje na wszystkie publiczne urzędy i wydaje ku wykonaniu praw, i bezpieczeństwu kraju potrzebne rozporządzenia i uchwały. — *Słowa: "ku bezpieczeństwu kraju,, mają bydź wykreślone, a natomiast w końcu przytane. "wszystko pod odpowiedzialnością swych ministrów.,,* —

Art. 15. Władza prawodawcza, wykonywaną będzie wspólnie przez króla, izbę parów i izbę deputowanych od departamentów. — *Słowa: "od departamentów,,— mają bydź wykreślone, ponieważ wprzyszłości będą tylko deputowani z okręgów.*

Art. 16 i 17. Król wnosi proiekta do praw; wniosek ma bydź wedle woli królewskiey bądź to do izby parów, bądź do izby deputowanych wprowadzany; wyjąwszy budżet, który zawsze naypierwey izbie deputowanych przełożonym bydź musi. — *W mieysce tych obu artykułów wpisać następujący: "Projektowanie praw jest przy królu, izbie parów i izbie deputowanych. Atoli każde prawo skarbowe, musi bydź pierwey przez izbę deputowanych uchwalone.*

Art. 19 20 i 21. Izby są upoważnione prósić króla, ażeby względem tego lub owego przedmiotu zaprojektował prawo; mogą nawet oświadczyć, co prawo to, zgodnie z ich widokami zawierać ma. Wniosek takowy, może bydź przez każdą z obovga izb osobno uczyniony, naradziwszy się nad tém w komitecie sekretnym. — Izba ta, od którey wniosek pochodzi, może go drugiey izbie, dopiero po upłynieniu 10 dni udzielić — Jeżeli druga izba takowy wniosek przyjęła, wtedy ma bydź przełożony królowi; jeżeli nie? więc w ciągu tegoż samego posiedzenia, już mowy o nim bydź niemoże. — *Te trzy artykuły, jako będące skutkiem artykułów 16 i 17 które projektowanie praw, wyłącznie nadają królowi; mają bydź usunięte.,,* —

Art. 26. Każde zebranie się izby parów, nie wczasie, w którym izba deputowanych odbywa swe posiedzenia, o ile nie jest nakazane przez króla, jest zabronione i z porządku prawa nieważne. — *Na to mieysce: "Każde zebranie się izby parów, nie wczasie, w którym izba deputowanych odbywa swe posiedzenia; jest zabronione i z porządku prawa nieważne; wyjąwszy jeden tylko przypadek, gdy izba parów zebrana będzie jako naywyższy sąd, i w tenczas tylko sądowe swe obowiązki wypełniać.*

Art. 28. Parowie po 25 roku skończonym, wieku swego mogą zasiadać w izbie, ale dopiero po 30, mieć głos obradczy. — *Natomiast: "parowie po 25 skończonym w. s. mają wstęp do izby i głos obradczy.,,* —

Art. 30. Członkowie rodziny królewskiey i xiążęta, są parami prawem swojego urodzenia. Mieysce ich zasiadania jest tuż za krzesłem prezydującego; ale tylko po 25 latach s. w. s. mają głos obradczy. *Natomiast tylko tyle: "Xiążęta krwi, są parami prawem swojego urodzenia; mieysce*

---

* *Zmiany te odmiennym drukiem, pod każdym artykułem zamieszczamy.*

ich zasiadania jest tuż za krzesłem prezesa. —

Art. 31. Książęta mogą zasiadać w izbie tylko z rozkazu króla, który na każdą sessyą przez poselstwo jest udzielany; pod karą zniweczenia tego wszystkiego, coby w ich obecności uchwalono zostało. — *Artykuł ten ma bydź usunięty.*

Art. 32. Wszelkie obradowania izby parów są sekretne. — *Natomiast: "Wszelkie obradowania izby parów są publiczne; lecz wniosek pięciu członków jest dostatecznym, ażeby izba zamieniła się w komitet sekretny.,,* —

Art. 36. Każdy departament, ma mieć tę samę liczbę deputowanych, którą miał dotąd. — *Artykuł ten ma bydź usunięty.*

Art. 37. Deputowani obieranemi są na 5 lat, i to w takim sposobie, że corocznie odmienia się piąta część izby. — *Natomiast tylko tak: "Deputowani obierają się na pięć lat.,,* —

Art. 38. Z den deputowany niemoże przyjętym bydź do izby, jeżeli niema 40 lat skończonych i nieopłaca 1000 franków podatku.. *Natomiast tak: "Żaden deputowany niebędzie przyjętym do izby, jeśli niema 25 lat skończonych i niełączy w sobie innych prawem przepisanych warunków.,,* —

Art. 39. Jeżeliby nieznaydowało się w departamencie 50 osób, wzwyż przepisany wiek mających, którahy nayinniey 1000 fr. opłacał podatku; liczbę tych dopełnić będzie można z pomiędzy mniey jak 1000 opłacających, i ci mogą na owczas wspólnie bydź z tamtymi obierani. — *Artykuł ten, wedle osnowy poprzedniego, jako zbyteczny, wykreślić.*

Art. 40. wyborcy, którzy do mianowania deputowanych należą, wtenczas tylko mają prawo głosować, gdy opłacają 300 fr. podatku i mają 30 lat skończonych. *Natomiast. Nikt niemoże bydź wyborcą, kto niema 25 lat skończonych i niełączy w sobie innych prawem przepisanych warunków.*

Art: 41. Prezesi kollegiów obiorczych mianowani będą przez króla i z prawa są członkami tychże kollegiów. — *Natomiast tak: Prezesi kollegiów obiorczych, będą przez wyborców mianowani.* —

Art: 43. Prezes izby deputowanych, wybierany będzie przez króla, z pomiędzy pięciu kandydatów przez izbę sobie podanych. — *Natomiast: Prezesa izby deputowanych obiera izba, na cały czas swych obrad prawodawczych.*

Art: 46 i 47. Żadne prawo niemoże bydź odmienione, jeżeli odmiana ta, przez króla projektowana lub za słuszną uznana nie jest, i gdy biórom do roztrząśnienia podana, w tychże rozważoną niebędzie. Izba deputowanych odbiera wszelkie projekta tyczące się podatków, i takowe dopiero po swém przyjęciu przez tęż izbę deputowanych, mogą bydź do izby parów odnoszone. — *Obadwa te artykuły jako będące skutkiem inicyatywy królewskiey, usuwa się z prawodawstwa.*

Art: 56. Ministrowie mogą tylko o zdradę kraju albo ucisk bydź oskarżeni. Naturę takowych wykroczeń i sądowe postępowanie w tey mierze, osobne prawo oznaczy. — *Artykuł ten ma bydź wykreślony.*

Art: 62 i 65. Nikt niemoże bydź z pod swoich właściwych sądów usunionym. Ztąd wpływa, że żadne nadzwyczayne kommissye i trybunały niemogą bydź zaprowadzone. Wyłącza się atoli z pod tego warunku sądy prewotalne, gdyby takowych przywrócenie uznano za potrzebę. — *Natomiast: Nikt niemoże bydź z pod swoich właściwych sądów usunionym. Ztąd wypływa, że żadne nadzwyczayne kommissye i trybunały, pod jakiem bądź nazwaniem, niemogą bydź zaprowadzone.* —

Art: 74. Król i jego następcy, *przy uroczystości swey koronacyi, (czyli namaszczenia)* wierne zachowanie tey konstytucyi zaprzysięgną. — *Zamiast podkreślonych wyrazów, ma bydź tak. "Przy swem na tron wstąpieniu.,,*

"Naostatek oświadcza izba deputowanych, że nieodzowną potrzebą jest, uchwalić jak nayśpieszniey wyłączne prawa, tyczące się: 1) Rozciągnienia sądów przysięgłych na policyjne przestępstwa, a szczególniey na nadużycia wolności druku; — 2) Odpowiedzialności ministrów i urzędników drugiey klassy; — 3) Powtórnego obioru deputowanych, powołanych do urzędów publicznych; — 4) Rocznego ustanowienia kontygensów woyskowych; — 5) Przywrócenia gwardyi narodowych i należenia gwardzistów do wyboru swych officerów; — 6) Kodexu woyskowego, któryby stan officerów wszystkich stopni prawnie orzekł; — 7) Administracyi departamentowey i municypalney, z należeniem obywateli do stanowienia takowych; — 8) Wolności publiczney edukacyi; — 9) Zniesienia podwóynego *votum*, i ustalenia warunków głosowania i obieralności. Nakoniec żąda izba, ażeby wszelkie pod panowaniem zeszłe-

go króla nominacye Parów, za żadne i nijakie ogłoszonemi były.

'Obok przyjęcia tych projektów i postanowień, oświadcza izba deputowanych: 1) Że ogólne i naglące dobro narodu francuzkiego powołuje do tronu, J. Królowiczowską Wysokość xięcia Ludwika Filipa Orleans, wielkorządcę królestwa i jego potomków w linii męzkiey wedle praw pierworodzeństwa, pod wiecznem wyłączeniem płci żeńskiey i i jey następców. 2) Stósownie do tego postanowienia, ma bydź J. Królewiczowska Mość zaproszonym, aby powyższe warunki i zobowiązania, jako też zachowanie konstytucyi i poczynionych modyfikacyi w tęyże, uroczyście aprzysiądz, i po dopełnieniu tego, tytuł *Króla Francuzó* przyjąć raczył.

Posiedzenie d. 7 sierpnia. Na posiedzeniu dzisieyszém, zapisało się 13tu mówców, (pomiędzy ktoremi są PP. Conny, B. Constant, Hyde de Neuville, Dolaborde, Salvetre, Bernier i Villemain), dla mówienia, częścią za, częścią przeciw wnioskowi P. Berad; poczém ogólne obrady zawieszono, a zajęto się roztrząsaniem pojedynczych artykułów. — Takowe razem z modyfikacyami przez kommissye wniesionemi, oraz z innemi mniey znaczącemi przzdatkami, po nader krótkich sporach, wszystkie przyjętemi zostały. Toż samo nastąpiło z dziewięciu powyższemi warunkami dodatkowemi, między ktoremi, pierwszemu przydano tylko na wniosek P. Podenas: że sąd przysięgłych rozciągać się ma także i do przestępstw politycznych. — Naostatek przeszły także obadwa artykuły: wedle których, za przyjęciem uchwalonych warunków, korona xięciu Orleans ofiarowaną bydź ma; wielką większością głosów.— Projektowane przez P. Dupin starszeg, dodatkowe postanowienie: "*Francya przybiera* „*swoje dawne kolory. Skutkiem tego, żadna* „*inna, jak tylko tróykolorowa kokarda nie*„*ma bydź odtąd noszoną* „ jednomyślnie przyjęto. — Gdy nareszcie, względem wniosków deputowanego Berarda, przystąpiono do kreskowania, okazało się obecnych członk w 252. — W skrutynie znaleziono 219 białych a 33 czarnych kresek, tak iż wszystkie pomienione wnioski, (a zatém i wybór nowego monarchy) większością 186 głosów, przyjetemi zostały.

Prezydujący wniósł następnie, że zapewne izba deputowanych w tak ważney okoliczności, nie przez pojedynczych członków, ale *in corpore* poselstwo swoie xięciu wielkorządcy poniesie. — Zgromadzenie będąc tey samey myśli, uchwaliło: ażeby się natychmiast (działo się to o godzinie 5 popołudniu) w assystencyi gwardyi narodowey, udać do *Palais-Royal*. Dla zachowania porządku, prezydujący wezwał deputowanych, ażeby szli po czterech w każdym rzędzie. — Nazajutrz jako w niedzielę niemiało bydź żadnego posiedzenia.

Paryż *d. 8 sierpnia.* — Wczoray o godzinie w pół do szóstey wieczorem xiążę Orleans otoczony swoją rodziną, przyjmował izbę deputowanych. Pan Lafitte przeczytał xięciu oświadczenie, mocą którego J. K. Wysokość, pod warunkami; w modyfikowanym akcie konstytucyi wyrażonemi, powołany jest na tron. — Xiążę odpowiedział: "*Zgłębokiem rozrzewnieniem przyjmuję de*" *klaracyą którą mi przynosicie; uważam ją* " *jako wyraz woli narodu, i zdaie mi się* " *bydź zgodną z politycznemi zasadami,* " *które przez całe życie wyznawałem. Pełen* " *wspomnień, które ciągle życzyć mi sobie* " *nakazywały nigdy do następstwa tronu* " *niemieć udziału, wolny od żądzy honorów* " *i do spokoynego życia nawykły które na* " *łonie rodziny mey przepędziłem niemogę* " *zataić przed wami wszystkich tych uczu*" *ciów, które w tey wielkiey okoliczności,* " *sercem moiem władają; jedno atoli z nich* " *panuje nad wszystkiemi innemi, a tém* " *jest miłość mojey oyczyzny: Znam wiel*" *kość obowiązków jakie ta na mnie wkła*" *da, i będę ich dopełniał.* „ —

Izba parów, która jeszcze na posiedzeniu tego samego wieczora, do udzielonego sobie przez izbę deputowanych oświadczenia; — (wyjąwszy mieysce tyczące się nieuznania członków swoich przez zeszłego monarchę mianowanych, zostawując rozstrzygnienie tego punktu samemu wielkorządcy,) przystąpiła; mając na czele swego prezesa barona Pasquier, udała się podobnież do *Palais-Royal* o godzinie w pół do iedynastey, dla złożenia xięciu swey uchwały oraz i swego hołdu uszanowania.

Londyn *d. 6 sierpnia.* — Liczba kuryerów, którzy tu codziennie, mianowicie od posła naszego w Paryżu przybywają, jest niezmierną; — przybycie ich ostatnie spowodowało zebranie się ministrów na wielką radę gabinetową.